

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

2026-YIL
SENTYABR / 9-SON, I-QISM

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 – Texnika fanlari

08.00.00 – Iqtisodiyot fanlar

Google
Scholar

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

OpenAIRE

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ФИЛИАЛ В Г. ТАШКЕНТЕ

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 2026-yil, sentyabr.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc)

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellash
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.08.06 – "G'ildirakli va gusenisali mashinalar va ularni ishlatish" (texnika fanlari)
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

ASOSIY VOSITALARNING DASTLABKI QIYMATINI SHAKLLANTIRISHNING XALQARO STANDARTLAR ASOSIDAGI METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	9
Nematova Dilnoza Azamatovna	
TIJORAT BANKLARIDA MIJOZGA YO‘NALTIRILGAN BIZNES-JARAYONLARINI TRANSFORMATSIYA QILISHNING HOZIRGI HOLATI.....	15
Erdonayev Aliqul Xalimovich	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМЫ СТРАТЕГИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ ГОСТИНИЧНЫМИ ПРЕДПРИЯТИЯМИ НА ОСНОВЕ ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ МЕХАНИЗМОВ В УЗБЕКИСТАНЕ	23
Нигматова Сугдиена Жалолиддин кизи	
SANOAT KORXONALARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA ZAMONAVIY MARKETING MEKANIZMLARIDAN FOYDALANISH.....	29
Bazarova Mamlakat Supiyevna	
XORIJIY ILMIY STAJIROVKALARNI TASHKIL ETISH JARAYONLARINI RAQAMLASHTIRISHNING TIZIMLI TAHLILI VA KONSEPTUAL MODEL.....	33
Tojiyev S.A., Mashg‘ulotov J.A., Usmonov U.M.	
HUDUDLAR IQTISODIYOTIDAGI NOMUTANOSIBLIK LARNI BARTARAF ETISHNING INSTITUTSIONAL VA IQTISODIY MEKANIZMLARI.....	44
Toshov Mirzabek Hakimovich	
O‘ZBEKISTONDA YENGIL SANOAT KORXONALARINING EKSPORT SALOHIYATINI OSHIRISH	50
O‘rinova Umida Qodirjonovna	

O'ZBEKISTONDA YENGIL SANOAT KORXONALARINING EKSPORT SALOHIYATINI OSHIRISH

O'rinova Umida Qodirjonovna

Namangan shaxar 2-son Texnikum o'qituvchisi

Email: umidaurinova1989@gmail.com

Abstract: This article analyzes the economic and organizational factors contributing to the enhancement of the export potential of light industry enterprises in Uzbekistan. Particular attention is paid to the raw material base of the light industry, production capacities, increasing added value, international standards, logistics, marketing, and the use of digital trade channels. The article develops proposals for promoting exports through the modernization of enterprises, increasing the share of finished products, creating strong brands, and establishing effective management mechanisms adapted to the requirements of international markets.

Keywords: light industry, export, export potential, textile industry, finished products, competitiveness, international standards, logistics, marketing, digitalization.

Annotatsiya: Mazkur maqolada O'zbekiston yengil sanoat korxonalarining eksport salohiyatini oshirishning iqtisodiy va tashkiliy omillari tahlil qilinadi. Yengil sanoatning xomashyo bazasi, ishlab chiqarish quvvatlari, qo'shilgan qiymatni oshirish, xalqaro standartlar, logistika, marketing va raqamli savdo kanallaridan foydalanish masalalariga e'tibor qaratiladi. Eksportni rag'batlantirishda korxonalarni modernizatsiya qilish, tayyor mahsulot ulushini ko'paytirish, brend yaratish hamda xalqaro bozorlarga moslashgan boshqaruv mexanizmlarini shakllantirish bo'yicha takliflar ishlab chiqiladi.

Kalit so'zlar: yengil sanoat, eksport, eksport salohiyati, to'qimachilik, tayyor mahsulot, raqobatbardoshlik, xalqaro standartlar, logistika, marketing, raqamlashtirish.

Аннотация: В данной статье анализируются экономические и организационные факторы повышения экспортного потенциала предприятий лёгкой промышленности Узбекистана. Особое внимание уделяется сырьевой базе лёгкой промышленности, производственным мощностям, увеличению добавленной стоимости, международным стандартам, логистике, маркетингу и использованию цифровых каналов торговли. Разработаны предложения по стимулированию экспорта, направленные на модернизацию предприятий, увеличение доли готовой продукции, создание брендов, а также формирование эффективных механизмов управления, адаптированных к требованиям международных рынков.

Ключевые слова: лёгкая промышленность, экспорт, экспортный потенциал, текстильная промышленность, готовая продукция, конкурентоспособность, международные стандарты, логистика, маркетинг, цифровизация.

KIRISH

O'zbekiston iqtisodiyotida yengil sanoat strategik ahamiyatga ega bo'lgan tarmoqlardan biridir. Mamlakatda paxta tolasi, ipak, jun va boshqa xomashyo resurslarining mavjudligi ushbu tarmoqda yuqori qo'shilgan qiymat yaratish imkoniyatlarini kengaytiradi. Shu bilan birga, jahon bozorlarida raqobatning kuchayishi yengil sanoat korxonalaridan faqat ishlab chiqarish hajmini oshirishni emas, balki mahsulot sifati, dizayni, tannarxi, yetkazib berish tezligi va brend qiymatini birgalikda takomillashtirishni talab etmoqda.

Eksport salohiyati tushunchasi korxonaning tashqi bozorlarga mahsulot chiqarish imkoniyatlari bilan cheklanmaydi. U ishlab chiqarish quvvati, mahsulotning xalqaro standartlarga muvofiqligi, moliyaviy barqarorlik, marketing kompetensiyasi, logistika tizimi, tashqi savdo tajribasi va bozor talablariga tez moslasha olish qobiliyatlari majmuini anglatadi. Demak, eksportni oshirish kompleks yondashuvni talab qiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Yengil sanoat korxonalarining eksport salohiyatini oshirish masalalari xorijiy va mahalliy tadqiqotlarda raqobatbardoshlik, qo'shilgan qiymat yaratish va xalqaro bozorlarga integratsiyalashuv nuqtayi nazaridan o'rganilgan. M. Porter tadqiqotlarida korxonalarning xalqaro bozordagi ustunligi mahsulot sifati, innovatsiyalar, samarali boshqaruv va marketing imkoniyatlari bilan bog'liqligi ta'kidlanadi. Global qiymat zanjiri bo'yicha tadqiqotlarda esa to'qimachilik va tikuv-trikotaj sanoatida xomashyo eksportidan tayyor, yuqori qo'shilgan qiymatli mahsulotlar ishlab chiqarishga o'tish eksport samaradorligini oshirishning muhim sharti sifatida baholanadi.

UNIDO tadqiqotlarida O'zbekiston to'qimachilik va tikuvchilik sanoatini modernizatsiya qilishda raqamlashtirish, xalqaro standartlarni joriy etish, mahsulot dizayni, marketing va brendingni rivojlantirish muhim yo'nalishlar sifatida ko'rsatilgan. Shu jihatdan, mavjud ilmiy yondashuvlar yengil sanoat korxonalarining eksport salohiyatini oshirishda ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish, qo'shilgan qiymatni ko'paytirish, bozorlarni diversifikatsiya qilish va zamonaviy marketing vositalaridan kompleks foydalanish zarurligini ko'rsatadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda O'zbekistonda yengil sanoat korxonalarining eksport salohiyatini oshirish omillarini o'rganishda tizimli, qiyosiy va tahliliy yondashuvlardan foydalanildi. Tadqiqot jarayonida yengil sanoat korxonalarining ishlab chiqarish imkoniyatlari, mahsulotlarning qo'shilgan qiymat darajasi, xalqaro standartlarga muvofiqdigi, marketing, logistika, eksport geografiyasi va raqamli savdo kanallaridan foydalanish holati tahlil qilindi. Shuningdek, eksport salohiyatiga ta'sir qiluvchi asosiy omillar o'zaro bog'liqlikda baholanib, korxonalarning xalqaro bozorlardagi raqobatbardoshligini oshirishga qaratilgan takliflar ishlab chiqildi. Tadqiqotni tayyorlash jarayonida ilmiy manbalarni tizimlashtirish, matnning ayrim qismlarini tahrir qilish va tahliliy yondashuvlarni shakllantirishda sun'iy intellekt vositalaridan 10 foizgacha foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekistonda yengil sanoat eksportining istiqbollari, avvalo, xomashyoni chuqur qayta ishlashga o'tish bilan bog'liq. Xomashyoni eksport qilishdan ko'ra ip-kalava, gazlama, trikotaj mahsulotlari, tayyor kiyim-kechak, uy tekstili va texnik to'qimachilik mahsulotlarini ko'proq ishlab chiqarish bir birlik xomashyodan olinadigan iqtisodiy qiymatni oshiradi. Shu sababli korxonalar eksport strategiyasida mahsulotni qayta ishlash darajasini asosiy ko'rsatkichlardan biri sifatida belgilashi lozim.

Ikkinchi muhim yo'nalish — ishlab chiqarish texnologiyalarini yangilash. Zamonaviy avtomatlashtirilgan uskunalar mahsulot sifatini barqarorlashtiradi, mehnat unumdorligini oshiradi va resurs sarfini kamaytiradi. Eksport bozorlarida xaridorlar mahsulotning narxidan tashqari, uning ekologik xavfsizligi, izchilligi va yetkazib berish muddatiga ham katta ahamiyat beradi. Shuning uchun energiya tejankor va raqamlashtirilgan ishlab chiqarish tizimlari korxonaning eksport ustunligini kuchaytiradi.

Uchinchi yo'nalish — xalqaro standartlar va sertifikatlashtirish tizimlarini keng joriy etish. Mahsulotning xalqaro bozorda sotilishi uchun sifat menejmenti, ekologik talablar, mehnat xavfsizligi va ayrim bozorlarning maxsus texnik reglamentlariga rioya etish muhimdir. Korxonalar ISO kabi standartlar bilan bir qatorda, mahsulot sotiladigan mamlakatning import talablari, markirovkalash qoidalari va iste'molchilar huquqlariga oid talablarini ham oldindan o'rganishi kerak.

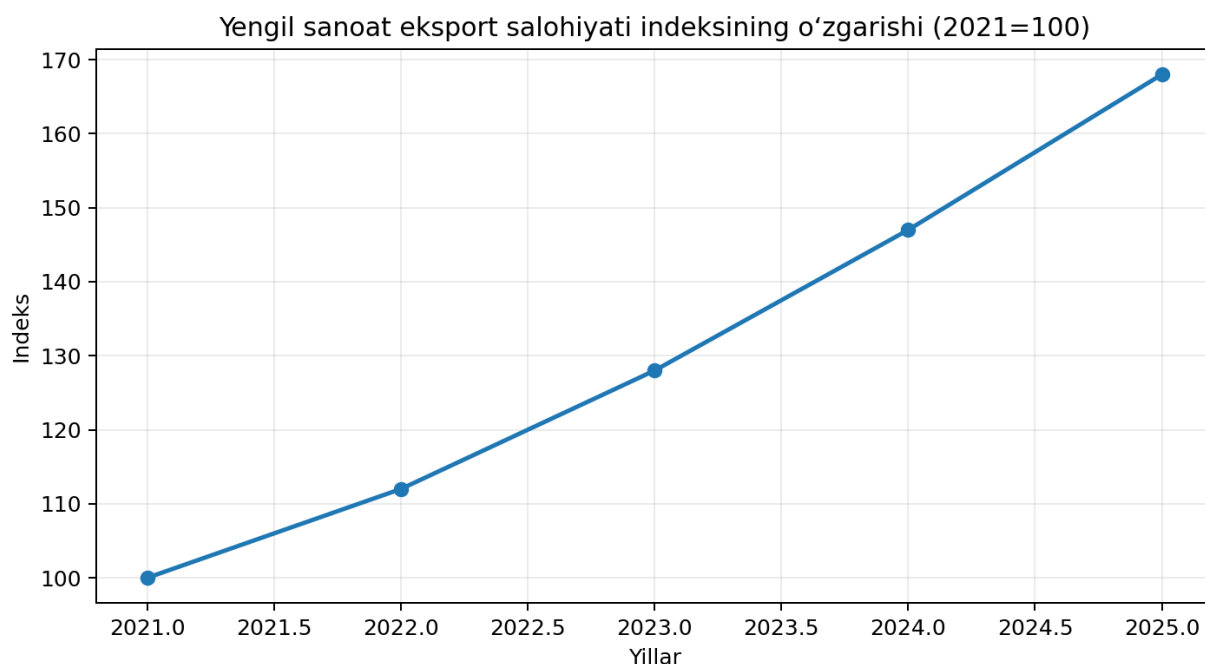
Eksport salohiyatini oshirishning yana bir muhim omili — geografik diversifikatsiyadir. Bir yoki ikki bozorga haddan tashqari bog'lanib qolish tashqi talab, valyuta kurslari yoki savdo cheklovlaridagi o'zgarishlar ta'sirini kuchaytiradi. Shu bois korxonalar an'anaviy bozorlardan tashqari, Yevropa, Osiyo, Yaqin Sharq va boshqa istiqbolli hududlarda xaridor segmentlarini o'rganib, mahsulotni ularning didi va standartlariga moslashtirishi maqsadga muvofiq.

1-jadval. Yengil sanoat eksport salohiyatini baholashning asosiy omillari

Omil	Asosiy mazmuni	Korxona uchun ta'siri	Ustuvor chora
Ishlab chiqarish	Quvvat, texnologiya, mehnat unumdorligi	Tannarx va hajmga ta'sir qiladi	Modernizatsiya va avtomatlashtirish
Mahsulot sifati	Standart, dizayn, barqaror sifat	Xaridor ishonchini oshiradi	Sertifikatlashtirish va laboratoriya nazorati

Marketing	Brend, bozor tadqiqoti, elektron savdo	Yangi xaridorlarni jalb qiladi	Raqamli marketing va B2B platformalar
Logistika	Yetkazib berish va ombor boshqaruvi	Muddat va xarajatlarni belgilaydi	Logistika zanjirini optimallashtirish
Moliyalashtirish	Aylanma va investitsion mablag'lar	Eksportni kengaytirish imkonini beradi	Imtiyozli va eksportga yo'naltirilgan moliya

Jadvaldan ko'rinadiki, eksport salohiyati bitta omil bilan emas, balki o'zaro bog'liq omillar tizimi orqali shakllanadi. Ayniqsa, ishlab chiqarish sifati va marketing faoliyati bir-birini to'ldirishi kerak. Yuqori sifatli mahsulotni bozorda to'g'ri pozitsiyalashtirish eksport hajmini barqaror oshirish qiyin.

1-rasm. Eksport salohiyatini oshirishning integratsiyalashgan yo'nalishi

Izoh: rasm muallif tomonidan tahliliy model sifatida ishlab chiqilgan; indeks 2021-yil = 100.

Rasmda eksport salohiyatining shartli o'sish dinamikasi va unga ta'sir qiluvchi kompleks yondashuv ifodalangan. Mazkur indeks rasmiy statistika sifatida emas, balki maqoladagi tahliliy model sifatida keltirilgan. Amaliy baholashda korxonaning eksport hajmi, eksport geografiyasi, tayyor mahsulot ulushi, mehnat unumdorligi, sertifikatlar soni va tashqi bozordagi mijozlar bazasi kabi ko'rsatkichlardan foydalanish mumkin.

Eksport salohiyatini oshirish mexanizmini takomillashtirish

Korxonalar darajasida eksport salohiyatini oshirish uchun, birinchi navbatda, eksportga yo'naltirilgan mahsulot portfelini shakllantirish zarur. Bunda bozor segmentlari bo'yicha mahsulotlarning narxi, sifati, dizayni va funksional xususiyatlari tahlil qilinib, har bir bozor uchun alohida taklif ishlab chiqilishi lozim. Masalan, ommaviy segment uchun narx samaradorligi, premium segment uchun esa dizayn, material sifati va brend imiji ustuvor bo'lishi mumkin.

Ikkinchidan, eksport jarayonlarini raqamlashtirish muhim. Elektron katalog, ko'p tilli korporativ sayt, B2B platformalari, CRM tizimi va raqamli marketing vositalari xorijiy xaridorlarni topish xarajatlarini kamaytiradi. Korxona har bir tashqi bozor bo'yicha talab, narxlar, raqobatchilar va xaridorlarning xulq-atvori haqidagi ma'lumotlarni muntazam yig'ib borishi kerak.

Uchinchidan, kichik va o'rta yengil sanoat korxonalarining kooperatsiyasini kuchaytirish maqsadga muvofiq. Alohida korxona katta eksport buyurtmasini bajarish uchun yetarli quvvatga ega bo'lmasligi mumkin. Kooperatsiya orqali xomashyo xaridi, dizayn, logistika, sertifikatlashtirish va eksport marketingi bo'yicha umumiy infratuzilmadan foydalanish xarajatlarni kamaytiradi va yirik buyurtmalarni bajarish imkoniyatini oshiradi.

Davlat tomonidan esa eksportchi korxonalar uchun axborot, moliyaviy va institutsional qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini yanada takomillashtirish talab etiladi. Xususan, yangi bozorlarga kirish bo'yicha konsalting, xalqaro ko'rgazmalarda ishtirok etish, sertifikatlashtirish xarajatlarini kamaytirish, eksportoldi moliyalashtirish

va logistika infratuzilmasini rivojlantirish korxonalarining tashqi bozordagi raqobatbardoshligini oshiradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'zbekiston yengil sanoatining eksport salohiyati yuqori bo'lib, uning yanada kengayishi xomashyoni chuqur qayta ishlash, yuqori qo'shilgan qiymatli mahsulotlar ishlab chiqarish, texnologik modernizatsiya, xalqaro standartlarga moslashish va eksport geografiyasini diversifikatsiya qilish bilan chambarchas bog'liq. Eksport siyosatining asosiy maqsadi faqat eksport hajmini ko'paytirish emas, balki barqaror va yuqori rentabelli eksport tarkibini shakllantirishdan iborat bo'lishi kerak.

- tayyor va yuqori qo'shilgan qiymatli mahsulotlar ulushini izchil oshirish;
- energiya va resurs tejamkor texnologiyalarni joriy etish hamda ishlab chiqarishni raqamlashtirish;
- xalqaro standartlar va sertifikatlashtirish tizimlarini kengaytirish;
- eksport bozorlarini diversifikatsiya qilish va har bir bozor uchun alohida marketing strategiyasini ishlab chiqish;
- kichik va o'rta korxonalar o'rtasidagi sanoat kooperatsiyasi va eksport konsorsiumlarini rivojlantirish;
- eksportdoli moliyalashtirish, sug'urta va logistika xizmatlaridan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish;
- elektron tijorat va B2B platformalari orqali xorijiy xaridorlar bilan to'g'ridan-to'g'ri aloqalarni kuchaytirish.

Xulosa o'rnida ta'kidlash joizki, mamlakatimizda yengil sanoat korxonalarining eksport salohiyatini oshirish nafaqat mamlakat iqtisodiyotining o'sishiga, balki jamiyatning turmush darajasini yuksaltirishga ham xizmat qiluvchi muhim omillardan biri hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasining "Tashqi iqtisodiy faoliyat to'g'risida"gi Qonuni (yangi tahriri), 2000-yil 26-may, 77-II-son. – Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi – LexUZ. – Elektron manba. – Murojaat sanasi: 02.09.2026. – <https://lex.uz/docs/-67345>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 14-dekabrda PF–5285-son "To'qimachilik va tikuv-trikotaj sanoatini jadal rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmoni. – Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi – LexUZ. – Elektron manba. – Murojaat sanasi: 02.09.2026. – <https://lex.uz/docs/-3459667>
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 12-fevraldagi PQ–4186-son "To'qimachilik va tikuv-trikotaj sanoatini isloh qilishni yanada chuqurlashtirish va uning eksport salohiyatini kengaytirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarori. – Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi – LexUZ. – Elektron manba. – Murojaat sanasi: 02.09.2026. – <https://lex.uz/docs/-4199421>
4. Бахриддинов Н. Солиқлар инновацион фаолиятни молиявий рағбатлантириш дастаги // Nashrlar. – 2025. – Jild 4. – № 1. – B. 406–409. – DOI: 10.60078/2025-vol4-iss1-pp406-409. – [Maqola sahifasi](#); [DOI](#)
5. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. Sanoat va tashqi savdo statistikasi bo'yicha rasmiy ma'lumotlar. – Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. – Elektron resurs. – Murojaat sanasi: 02.09.2026. – <https://stat.uz/uz>
6. International Trade Centre (ITC). Trade Map: Trade Statistics for International Business Development. – Geneva: International Trade Centre. – Elektron resurs. – Murojaat sanasi: 02.09.2026. – <https://www.trademap.org/>
7. World Trade Organization (WTO). World Trade Statistics 2025. – Geneva: World Trade Organization, 2026. – Elektron resurs. – Murojaat sanasi: 02.09.2026. – https://www.wto.org/english/res_e/statistics_e/world_trade_statistics_e.htm
8. Bahriddinov N. Methodologies of the Development and Finance of Innovation // Academic Research in Modern Science. – 2025. – Vol. 4. – No. 11. – P. 29–32. – [Maqola joylashgan jurnal soni](#)

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 9

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100